

Bona nit. És un plaer per a mi estar en la Casa Joan Fuster per a parlar del llibre d'una amiga, d'Esperança. La novel·la es titula "Eclipsi" i va guanyar fa uns mesos el Premi Bancaixa de Narrativa Vicent Andrés Estellés. (com estem a la Ribera, vos diré que a part de tots els atractius d'este llibre, disfrutareu amb la part en que Esperança parla de la discoteca "la Tartana" i la moguda a la Ribera dels anys 70. Els protagonistes són de per ací)

Per als que no coneixeu Esperança Camps, vos diré que és la sorpresa de les nostres lletres dels últims anys i es va donar a conèixer amb "Enllà de la mar"(2004), una novel·la que va guanyar el premi Joanot Martorell i el premi de la Crítica dels Escriptors Valencians. Després va publicar "Quan la lluna escampa els morts", també un llibre premiat, en este cas amb el premi "Ciutat d'Alzira". A més té publicats altres 2 llibres: una biografia del grup menorquí Ja t'ho diré, titulada "Ja t'ho diré, dos o tres rams de locura" i un relat que duu per nom "Zero graus". A estes altures encara no vos he dit que Esperança és de Menorca, i este fet repercuteix i prou.

A banda de premis i reconeixents, el que jo pense, és que Esperança escriu molt bé i és una alegria quan la descobreixes, per tant vos recomane que llegiu qualsevol dels seus llibres. Jo ara em centraré en "Eclipsi" i després si voleu podem parlar-ne dels altres.

Parlar d'"Eclipsi" és parlar de la seua protagonista: una tal Marina Mercadal que ens conta la seua vida en primera persona i utilitza a Esperança com a mèdiu. No és una novel·la amable. Des de les primeres pàgines et tires les mans al cap i dius : mare de Déu esta dona com està!! Vos la presente:

- Marina té quarantants anys. És crítica literària, coordina el suplement de llibres d'un diari i de tant en tant cobra en carn l'impost revolucionari a algun autor novell barata una crítica favorable (es a dir que es tira als jovenets) . Té una parella ideal, Tomàs un advocat 20 anys major que ella i supercol·locat. Marina i Tomàs viuen a un àtic del centre de València, tenen casa a Les Rotes de Dénia i una finca de tarongers immensa en la Ribera. (Bé, tot açò és de Tomàs que és de bona família).

Són prou de dretes i tot en ells és suavitat i educació.

Així es descriu la relació de parella en un fragment:

"Tomàs em mirava i somreia i posava un cedé de la Integral de Raimon. Ens assèiem al sofà de cara a la terrassa i vèiem passar els núvols. Les mans agafades. De tant en tant ens miràvem. Ell, des de la seua alçada esplèndida i madura. Jo, des de més avall, amb els peus enfundats a les sabatilles de coloraines i els cabells recollits. La música,

el cel que canviava de color, alguns jocs de mans i el desig de tots els dies que ens quedaven per viure plegats. És això l'harmonia? Així era la meua vida fins no fa massa temps. Ignorant!" (pag 51)

-Així era la seua vida fins que Marina i Tomàs tenen un accident , ell es queda paraplègic, ella conduïa el cotxe. I apareix en la vida de Marina, millor dit, es fa l'ama de la vida de Marina, la culpa. **"Jo conduïa el cotxe, jo conduïa el cotxe"** es repeteix Marina. També diu **"Vaig embolicar la culpa en paper de cel.lofana, feixuga, i la vaig carregar com sempre feia. Feréstega. Unes vegades disfressada de pena, altres comprimida dins la bossa, i la majoria estampada al meu rostre que envellia a la vista dels miralls de casa."**

- Marina i la culpa. Marina i l'eclipsi. Mesos després de l'accident, el dia de l'eclipsi anular de sol, el 3 d'octubre del 2005, mentre tots estàvem comboïats amb això de l'eclipsi a Marina Mercadal se li "va girar el cervell". Sí, se li va girar el cervell i va "començar un procés de descomposició" que la duria a ser una boja, borratxa i assassina que busca la mort. És el càstig, la penitència que s'imposa i elabora un pla per a suïcidar-se lentament. Esta espiral de bogeria i autodrestrucció en la que entra la protagonista marca el ritme del relat.

"No em puc traïr perquè jo he triat quina ha de ser la meua manera de morir, que no és altra que la desconstrucció. És molt fàcil. Es tracta d'anar piconant a poc a poc els fonaments del meu cos, destruir-lo cèl.lula a cèl.lula, teixit a teixit, per contemplar com finalment es dissol per ser engolit per l'arena blanca de la platja que tant em molesta contemplar des d'aquí" (pag 24)

L'arma per a perpetrar el suïcidi és l'alcohol **"Estic contenta: avui he begut una mica més que ahir.../// Agnès ha vingut a veure'm. A observar-me. Imagin que deu voler copsar de primera mà com va la meua descomposició./// Comprovar com va morint-se cada una de les meues cèl.lules amerades d'alcohol, esgotades de lluitar contra tant de verí com ingeresc...la meua estada aquí té un objectiu pimordial que és el de deixar-me morir a poc a poc. Accelerar el meu final. Accelerar-lo lentament. Sense sobredosis, sense sogues fetes amb llençols, sense llançament pels penya-segats que, obscens, em conviden a posar fi a la farsa. "(pag 89)**

Pot ser penseu que he contat massa, que he esventrat la història però vos assegure que no, no té cap importància saber el final o l'accident. (de fet el

llibre comença pel final de la història i ens ofereix flash-backs continus que ens fan entendre com s'ha arribat a eixe punt.)

A més la novel·la presenta diversos nivells que avancen en paral·lel.

Perquè:

- Marina Mercadal escriu alcoholitzada sobre el seu propi procés de destrucció físic i mental.

-sobre la seua vida anterior, la "vida perfecta"

-sobre el que va passar (perquè la paraula accident no es pot nomenar)

-sobre l'acció d'escriure i els problemes amb l'ordinador que per moments cobra vida. "On és la punyetera tecla d'esborrar? Per què no m'obeeix?"

-sobre l'ofici d'escriure i tot el que l'envolta, aprofitant que Marina Mercadal és crítica literària parla sobre l'excés de publicacions... Per què s'escriu tant ? (p.79)

- i entre col i col...lletuga. Esperança, com ja ens té acostumats en les altres novel·les, intercala fragments de poemes i lletres de cançons que impulsen la narració i et situen emocionalment on ella vol d'una manera efectiva. "Amanece otro día en que no estaré invitado ni a un momento feliz" " Malament viu qui delit perd de viure..." "Te doy una canción con mis dos manos, con las mismas de matar"

L'autora, reuneix molts elements però tots fan força en la mateixa direcció.

Pensant, pensant, me n'he adonat que el llibre d'Esperança té un poc de bomba de rellotgeria. Mesos després de llegir-lo se m'havien oblidat els detalls, els noms del personatges però em venien al pensament records, idees (males idees sobretot). Pot ser la llavoreta ha estat furgant i furgant i m'ha dut a algunes reflexions: (no m'agraden les novel·les que tenen un argument ocorrent, tot encaixa al final, però estan fofes, són artificioses, no hi ha més que façana, t'oblides d'elles tan bon punt acabes l'última plana). Bo estes són les reflexions:

1- **Que difícil és morir a voltes, quant costa** . Ella vol suïcidar-se a la seua manera, però fins i tot quan algú decideix morir-se, que déu ser com un alliberament perquè si no has de preservar la teua vida hi ha moltes coses que pots fer... és alliberador. Doncs has de donar explicacions de tot . Apareix una veïna benfactora que es dedica a salvar-te ("**la samaritana malparida**" li diu, a més de "**bruixa, puta, estúpida, xafardera, dimoni amb coa, mala puta, estúpida, boja, estreta, idiota**") També diu: "**les contradiccions m'han ennuegat. Baves i salivera i la necessitat de beure constantment. El fet mateix de gargotejar això que ara estic escrivint és un forat negre pel qual m'he precipitat. Esper que aquesta vegada no hi hagi cap ànima caritativa que vengui a salvar-me de les**

flames de l'infern. Hi he estat un parell de vegades però mai he tancat la porta darrere de mi." (pag 81)

2- **El super-ego.** Si ens desfèrem per un moment d'allò que s'anomena el super-ego, de la cultura entesa amplament, les bones maneres, la bona educació... i ens dedicàrem a dir el primer que ens passa pel cap, no li aguantàrem res a ningú... no tinguérem cap sentiment de culpa, del que està bé o mal. Destapar l'olla a pressió. "les corretges de castedat" (deslligar-les)(ho diu ella en l'última gàgina) Què passaria? "He perdut les fronteres. Ja no hi són ni la ratlla ni els gendarmes" (pag. 71) "Sóc la mecanògrafa de l'inconscient"

3 - **La culpa.** Culpa és la paraula que més voltes apareix en el llibre. Com supera una persona un sentiment de culpa tan gran...(The clam). El remordiment. El sentiment de culpa la envaïx després de l'accident, conduïa ella i no troba la manera de refer-se. Després quan torna ella a soles a casa, també se sent culpable perquè es troba còmoda a casa.

4 - **Dimitir, deixar-se anar.** Estar farta d'anar contracorrent, de ser conscient, d'estirar cap a un lloc, de no entendre els resultats d'unes eleccions i buscar una explicació racional, sense insultar, farta de ser responsable d'una casa (que hi haja pa i llet i ous i...sabó i paper higiènic...). A rodar tot!!!. Dimiteisc, ho deïxe estar, que em porte algú. **Qui no ha pensat això alguna vegada?** . Deixar-se anar també com a escriptora "**... i escric d'una tirada, sense parar, sense mirar endarrere,sense passar el corrector de textos sobre les incoherències que vomit. Sense dubtar sobre el lloc més adequat per col.locar una coma. Abusant del punt i a part. Enyorant un got de whisky**" (pag 34)

I ahí està l'atractiu de la novel.la, malgrat les barbaritats que fa la protagonista, a la que rasques un poc, tu t'hi reconeixes. I tens por de tindre un amiga amb estes ocurrències. (des que va escriure esta història sempre li donem la raó)

5- Tot açò que pot semblar "trascendent" Esperança ho adoba amb el seu sentit de l'humor: En la seua escapada Marina s'ha deixat les pinces de les celles i no pot llevar-se un pel irreverent que li ix en la cara... per no parlar de la temuda ratlla del monyo / Està morint-se però no ha de contar les calories ni fugir dels greixos saturats... I també t'hi reconeixes, perquè les persones som així.

Deixeu-me que aprofite i vos parle dos minuts d'un aniversari: -
Enguany fa 18 anys que començaren les emissions de Canal 9 i Ràdio 9. En la ràdio ens coneguerem i ens férem amigues. La nostra il.lusió era tan gran com la que tenien tants valencians que per fi vorien una televisió i una ràdio autonòmiques. Treballàrem moltíssim, érem molt exigents amb el tema de la llengua, no es tractava només de fer programes o informatius, érem la ràdio autonòmica, havíem de ser exemple, difondre un estandar de valencià ben parlat.

18 anys després, les dos hem patit diverses porgues en Canal 9. Som del grup dels castigats, no sabia com explicar les decepcions que hem hagut de digerir. Les dos hem tingut dos fills (que van a la mateixa escola), tenim un pis en propietat, ens podem permetre tindre una dona que ve a fer-nos la neteja a casa, anar de restaurants i fer algun viatge. Estem més bé que volem. El problema és que nosaltres no vinguérem per a això. No és això companys, no es això (que diu la cançó).

No tenim motiu per a queixar-nos, hi ha qui està molt pitjor. Però és que nosaltres no en tenim prou amb això, fins i tot crec que ens fa un poc de vergonya viure bé i acomodar-nos. És per això que Esperança escriu novel.les, on persones ben col.locades, d'una bona posició ho tiren tot per l'aire, és la seua forma de protestar. Tal volta d'autocriticar-se o d'expressar que això no pot ser l'objectiu que guie una vida. Com ella diu les novel.les són els seus renyons i així neteja la sang. "Les contradiccions m'han ennuegat".

Potser, pertanyem a un sector d'una generació amb cert esperit revolucionari, que no ens permet d'estar a gust tenint diners i comoditats. Justifiquem continuament el que fem. Clar que ens agrada viure bé, però no podem entregar-nos a l'hedonisme sense complexos com fan altres. Perquè hi ha qui té clar que està en el que està per a guanyar diners (o que està en política para forrarse) però clar, hi ha qui no li bé mal guanyar diners, però que no és el seu motor. (apareix la culpa, el remordiment, hauria de fer més coses...)

- La llengua. Jo comence a cansar-me de parlar de "la llengua", quan trobem un autor que escriu bé en català estem contentíssims només per eixe fet (cosa que trobe té molt de mèrit) però una novel.la és prou més que això, tot i que la llengua siga el seu fonament indiscutible. Jo crec que eixa assignatura Esperança la va aprovar amb nota ja fa temps amb el seu treball

de periodista, i per al públic que no la coneixia ho va demostrar en la primera novel·la "Enllà de la mar". Escriu d'una forma clara i precisa.

Quan li donaren el premi "Ciutat d'Alzira" per "Lluna que escampa els morts", hi havia eixos dies un embolic de tants, de si català, valencià...I ella quan va pujar va desarmar els del conflicte: " Vaig nàixer a Ciutadella de Menorca, vaig estudiar la carrera a Barcelona i treballe, m'he casat i he tingut dos filles a València ". (li va faltar dir: i m'entenen en tots els llocs, no sé com...) La qüestió és que ella domina els tres registres de català i en les seues novel·les els empra com vol.

.
Bé, crec que ja he parlat prou. Només li dic a Esperança que m'alegre que les renyons li funcionen tan bé i gràcies per la selecció de poemes.
A vosaltres gràcies per la paciència.